

man derude slet ikke gøre andet end, hvad der er Regelen private Folk imellem, naar en Privatmand, selv om det er en god Ven og en, man har Sympati for, søger Laan hos en og man ved, at den paagældende lever ganske simpelt over Eyvne.

Det er jo ganske naturligt, at vi i de Aar, hvor vi have vidst, at de forskellige Finansministre vare, hvad man nu vil kalde det, enten villige til at modtage Laan og rede til at modtage Propositioner eller vare laansøgende — hvilket alt sammen er Om-skrivninger, der i Virkeligheden ere det samme, og som kun sige, at vi ønske et fast Laan —, kun lidet have omtalt denne Side af Sagen, og at vi her paa Rigsdagen have været tilbageholdende; ellers vilde man kunne paadrage sig Uvillie, som om man var den, der vilde eller kom til at vanskeliggøre Opgavens Løsning for de ansvarlige. Men nu, da Laanevilkaarene ere aftalte og Kontrakten er underskrevet, forekommer det mig, at det maa være berettiget ogsaa at pege paa, at foruden de andre for os sammenstødende uheldige Omstændigheder maa — og det er paa en Maade ogsaa nylig blevet bekræftet af den højtærede Finansminister — højt sandsynligt ogsaa den sidste Grund have været medvirkende til, at Opgaven er bleven vanskeligere og Løsningen kostbarere, end den ellers vilde være bleven.

Det er ikke Lejligheden til og heller ikke rimeligt her at komme ind paa at tale om, hvorledes Skyld og Ansvar for det, der er syndet mod en forstandig Stats-husholdning her i Danmark, fordeler sig, derimod kunne vi alle være enige om, at det, vi nu trænge til, er et finansielt System-skifte, for ellers vil det uhjælpe ligt gaa os galt, og hvis dette Statslaan, disse Betingelser og det hele Forløb af denne Laane-historie Aar efter Aar kunde blive en saadan Lære for os, at vi alle sammen kom til Erkendelse af, at dette kunne og ville vi ikke gennemgaa en Gang til — om det overhovedet er muligt at faa et Laan igen —, hvis vi ved selve disse haarde Betingelser og Vanskeligheder, som vi for første Gang have mødt i vore Laanetransaktioner med Udlandet, kunde komme til denne Erkendelse, saa vilde der dog være kommet dette gode ud af Tabet og Genvordighederne.

Man har i Folketinget i stærke Ord bebrejdet Finansministeren, at han ved sin Nølen er gaaet Glip af gunstigere Laanebetingelser, og for dem, der have haft Lejlighed til at staa disse Sager en lille Smule nær, er det noget, der ligger ganske klart, at det har været muligt at faa bedre Betingelser end dem, vi nu have faaet. Derfor er det beklageligt, at de Raadgivere, som den højtærede Finansminister henpeger paa og paaberaaber sig, have raadet ham til at vente og ikke have haft Øjet aabent for, at den Bevægelse, der var til Stede, allerede i længere Tid gik i modsat Retning af en Nedgang for Laanevilkaarene i Almindelighed, endogsaa bortset fra Muligheden af sociale og politiske Konflikter. Jeg synes ikke, at vi skulde drøfte, om det havde været muligt at faa bedre Betingelser eller ikke; der ligger i og for sig ikke nogen Bebrejdelse deri. Den, som har nølet, enten det nu er Raadgiveren eller Ministeren selv, har gjort det i den Mening, at han saa vilde kunne opnaa bedre Betingelser, end han den Gang kunde have opnaaet, og hvis han havde afsluttet Laanet for et Aar siden, vilde man sikkert ogsaa da have sagt, at det i alt Fald var blevet langt ringere end det, vi kunde have opnaaet tidligere; nu skulde man have ventet, saa vilde man have kunnet faa bedre Betingelser. Men skulde man ønske noget Bevis for, at vi kunde have faaet Laanet paa bedre Betingelser, saa synes jeg, at det ligger klart i, at vi nu kun kunne forny vore Veksler til en Pris, der er omtrent 50 pCt. højere end den, vi have faaet dem til i Fjor. Naar fra i Fjor til i Aar Veksellaanene ere blevne et halvt Hundrede Procent dyrere i Rente, kan man begribe, at Statslaanet ikke er blevet billigere i den Tid. Det er for mig givet, og den højtærede Minister har Ret i, at der kan komme ugunstigere Tidspunkter og Vilkaar end for Øjeblikket, men jeg tror, at vi uden nogen som helst Risiko kunne sige, at af dem, der hidtil have været, er dette det ugunstigste. Resultatet er blevet dette, at naar Amortisationen medregnes, kan den effektive Rente af dette Laan ikke sættes til under 4,4 pCt. Det er imidlertid praktisk ugørligt at modsætte sig Lovforslaget, selv om der maatte være nogen, der maatte være af den af min mod-